

Що таке логотип громади і чим він відрізняється від її герба?

У попередньому розділі ми вже ознайомилися із таким поняттям, як візуальний образ громади, його призначенням, складовими та інструментами створення. У цьому розділі більш детально і наочно розглянемо такі важливі атрибути місцевої символіки як логотип і герб, з яких варто розпочинати процес формування позитивного іміджу громади.

Логотип - це графічне зображення символу, який найбільш вдало відображає вашу територію і громаду. Його основне призначення полягає у формуванні певних емоцій, вражень, відчуттів і почуттів, що будуть асоціюватися з громадою та її територією у невизначеного кола осіб.

Саме тому логотип має графічно відобразити насамперед вашу унікальність через розкриття цінностей, історичної спадщини, ідентичності, устремлінь громади. Він має поєднувати умовно «текст» і «підтекст», або явне і приховане для безпосередньої дії не тільки на свідомість людей, але й на їх підсвідомість.

Логотип, окрім завдання створення концентрованого першого враження, має також практичне призначення щодо маркування території громади, товарів вироблених у ній, підготовки листівок, буклетів та іншої друкованої продукції, які створюються з рекламною або інформаційною метою.

Отже логотип більшою мірою орієнтований на позитивне сприйняття території іншими, і він переважно використовується для територіального брендування.

Розглянемо створення основних елементів місцевої символіки – логотипу та гербу на прикладі Баранівської ОТГ Житомирської області. Завдяки співпраці ГО «Інститут громадянського суспільства» та Баранівської міської ради у 2018 році, остання отримала не тільки стратегію свого розвитку, схему планування території, але й власну символіку і власний бренд-бук із комплектом правил з його застосування.

Таким чином, у процесі обговорень, консультацій, опитувань, яку провели в громаді у рамках створення місцевої символіки, була розроблена насамперед, ідея логотипу і бренду Баранівської громади. Вона уособила собою такі важливі складові як *органічність, енергія та гармонія*. Виходячи з цього, у логотипі громади було вирішено поєднати місцеві характерні символи, а саме *сонця, води, лісу та будівництва*, або *розбудови* громади. Це поєднання не випадкове, воно також впливає зі стратегії громади, де зазначено: «Баранівська громада – це органічний простір щедрої природи, активних громадян, інновацій та органічного виробництва».

Наступник кроком у створенні місцевої символіки стала візуалізація цих обраних символів

Графічна ідея знаку

Баранівський фарфоровий завод — одне з найбільших і найстаріших фарфорових підприємств в Україні. Він є символом культурного та промислового розквіту Баранівки.

Шестикутник є основою знака. Це графічний елемент оздоблення фасаду фарфорового заводу.

Знак складається з чотирох шестикутників, кожен з яких заповнений символами сучасної Баранівки.

Сонце

Вода

Ліси

Символ
відбудови

У підсумку було розроблено наступний логотип Баранівської громади

Зазначений логотип активно використовуються Баранівською громадою у виготовленні путівників, довідників, поліграфії та сувенірній продукції задля промоції громади.

Брендована футболка

Брендована чашка

У свою чергу **герб** (пол. *herb* від нім. *Erbe* — *спадщина*) - це усталений відмітний символічний *геральдичний знак*, що може належати державі, регіону, землі, населеному пункту або і окремій особі тощо.

Традиція створення гербів походить із середньовічної Європи. За законами геральдики ще з давніх часів для гербів є заздалегідь визначене обмежене коло *форм, кольорів, металів, символічних зображень*. Герб, відповідно до норм геральдики, може мати виключно такі елементи: клич, нашоломник, вінок, намет, шолом, корона, кольори, щитотримачі, гербові фігури, щит, орден, постамент, девіз.

Історично завданням герба була звичайна ідентифікація родів, пізніше – населених пунктів та держав. Герб символічно розповідав про історію, традиції, особливості характеру, рід діяльності свого суб'єкта. Державний герб слугує офіційною емблемою країни.

І герб, і логотип важливі для ідентичності та промоції громади, але вони мають різне походження, різне призначення. Герб – елемент, створений на історії, на природньому середовищі, використовується для формування гордості за минуле. Він є основним знаком для офіційних документів, нагород.

Раніше на гербі Баранівки була фарфорова амфора, яка не мала чіткого історичного підґрунтя. Грецька амфора, яка була зображена на відповідному тлі, не розповідала про минуле чи майбутнє міста.

Старий герб

Інститут громадянського суспільства залучив провідних українських геральдистів, зокрема, заслуженого художника України Олексу Руденка, для фахової допомоги у розробці герба Баранівської громади.

Ідея

Баранівська міська об'єднана громада — гармонійне поєднання краси лісів і родючих земель Житомирщини. Саме тут сформувався чи не перший органічний виробничий кластер в Україні, визнаний і сертифікований Європейським Союзом. Розумні технології і підходи завжди знайдуть тут своє відображення і доцільність.

Отже, на новому гербі Баранівської громади гармонійно поєднується такі важливі його елементи як історія та місцева природа:

- **баранець** — форма українського керамічного посуду, на честь якого місто, як осередок гончарства, отримало назву;
- **сосна** — третину території громади прикрашають ліси. Вічнозелена сосна символізує безсмертя;

- **льон** – традиційна для цих країв культура, яка за деякими переказами також є уособленням України через поєднання жовтої і блакитної барв;
- **жито** – символ стародавньої Житомирщини, який означає багатство і родючість її землі.

Як бачимо, за правильного підходу до створення місцевої символіки, завжди можна знайти те спільне і цікаве, що об'єднує саме цей населений пункт чи громаду. А власна символіка – це яскрава промоція перед громадами своєї області, Україною і цілим світом. Це і представництво, і виховання патріотизму, і сувенірна та промислова продукція.

А найбільш значимим, можливо, є те, що під час пошуків інформації для створення місцевої символіки розкриваються раніше невідомі сторінки історії нашої малої Батьківщини, а також формуються активні місцеві спільноти, які починають виступають драйверами позитивних змін, адже символіка це перший крок у згуртуванні громади і загального покращення її стану в цілому.

Зазначений приклад Баранівської громади свідчить, що нові підходи для формування місцевої ідентичності можуть бути успішними і працювати на благо її мешканців.

Разом з тим варто бодай побіжно відмітити можливі проблемні питання, які можуть виникати під час створення та (або) застосування у громадах місцевої символіки.

Як уже зазначалося вище, символіка територіальних громад стала важливим елементом виявлення ідентичності та самобутності громад. Її застосування має кілька аспектів - від адміністративних і правових до культурних та політичних. Зазначимо основні проблеми та особливості, які іноді даються взнаки.

Отже, на сьогодні у створенні та застосуванні місцевої символіки має місце:

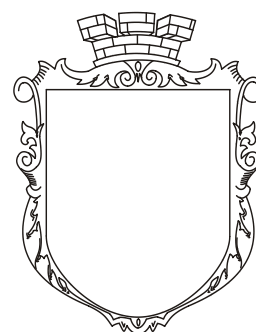
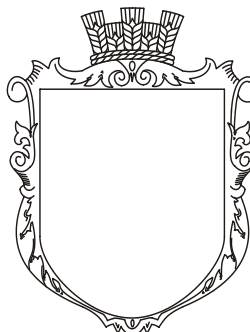
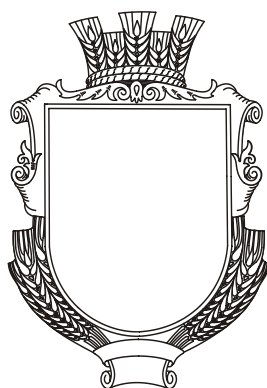
Правова неузгодженість: в Україні немає єдиного законодавчого акту, який чітко регламентує правила створення та використання місцевої символіки. Існують загальні норми, закріплені в Конституції України та Законі України «Про місцеве самоврядування», однак багато громад самостійно визначають вигляд гербів, прапорів, логотипів без належного контролю з боку держави.

Можливі конфлікти з історичною спадщиною: вибір символіки може викликати суперечності, пов'язані з історичними аспектами. Деякі громади використовують символи, що уособлені з радянським періодом або іншими неоднозначними історичними етапами, що призводить до суперечок

серед мешканців. Так зокрема у окремих громадах застосовують форму російського щита при створенні гербів міст України.

російська форма щита
(насправді вкрадена у
французів)

рекомендовані форми щита

Відсутність єдності у дизайні: Символіка часто створюється на місцевому рівні без професійної допомоги дизайнерів, що призводить до невідповідності стандартам візуальної естетики а також використання геральдичних елементів інших держав, зокрема, і ворожих. Це негативно позначається на сприйнятті громадою її власної ідентичності. Відсутність чітких норм може також створювати ситуації, коли символіка громади виглядає негармонійно або несвідомо застосовує історичні символи російської імперії.

приклад дуже «творчого»
опрацювання герба

Герб м. Кропивницький (у центрі
вензель імператриці Єлизавети (1741-
1761 р.р))

Бюрократичні труднощі: Процес затвердження місцевої символіки може бути затягнутим через необхідність проходження численних адміністративних процедур або домінування певних політичних сил у радах. Це включає в себе експертизи, затвердження в місцевих органах влади, проведення громадських слухань, що потребують значних часу і ресурсів.

Врахування вищезазначених проблемних моментів сприятиме якісній і плідній роботі стосовно створення та використання місцевої символіки. Принагідно зазначимо, що експерти Інституту громадянського суспільства задля подолання нормативно-правових прогалин у сфері розробки місцевої символіки підготували відповідний акт – «Методичні рекомендації з питань місцевої символіки», текст якого доступний у відповідному розділі Настільної книги для територіальної громади (<https://www.csi.org.ua/books/>). Зазначені Методичні рекомендації, на наш погляд, можуть слугувати своєрідною підказкою для тих громад, які стають на шлях розробки своєї символіки.

Ця стаття створена за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» в рамках реалізації проекту «Стійкість та розвиток – методичні рекомендації для територіальної громади», що здійснюється ГО «Інститут громадянського суспільства». Зміст цієї статті представляє позицію авторів і не обов'язково відображає позицію Міжнародного фонду «Відродження».